

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De contritionis veritate aureum opus Fratris Joa[n]nis
Viualdi de Monte regali. ordinis fratrum predicatoru[m]
sacre pagine professoris**

Vivaldus, Joannes Ludovicus

[Augsburg], 1518

VD16 V 1772

Aq[ui]lla h[.] dece[m] p[ro]prietates: q[.]s sp[irit]ual[ite]r habere d[.]
ho[c] co[n]tritus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30734

De proprietatibus

Doralis deponere et acuire quoniam hec prede hebetata fuerint instrumenta. et h quibz de compertu est esse ver. hec albertus. **D**oralis: ista aqua regat peccatore peritum et aqua facit humilitatem facit. quod cum esset filius diaboli per peccatum: per solam peritum effectus est. **I**terum regalis: quod filius eterni regis iesu christi. **T**unc quippe homo peccator quasi aqua volitat in altum quoniam per preplationem rex diuinaz alas siue penas. id est cogitationes et affectus sursum erigit: celestia degustando. **E**t sequenter oculos in spheram solis eleuare dicitur quoniam per deuotas meditationes in sublime fertur: ac totus in spiritu erigitur: atque ad gaudia eterne vite mere transgreditur. **C**um ergo peccator per ardorem charitatis in solem iusticie christi sic accessus fuerit: tunc seipsum totum imergit in fontem aque vite: quoniam puro corde sacramenta passionis christi deuote recogitauerit. **Q**ue passio recte dicitur fons indeficiens eo quod sit speculum omnium virtutum. origo et causa omnium meritorum ac languentis anime nobilissimum remedium. **E**tiam aqua. id est anima rationalis. alas suas. id est tres potestates suas: intellectum: memoriam et uoluntatem. penas que alas. id est sensus corporeos quibus morte aqua uolat ad paradysum peccatorum ire solebat. **P**er tunc tantum sacramentis renouatur ad statum gratie saluatur. **T**andem per rostrum aqua incuruatur ad peccatum superbia peccatorum designat: quod per amorem proprie excellentie ad terrena desideria incuruatur. quod curuitas tollit quoniam peccator seipsum ac proprium amorem sui inordinatum allidit ad petram: petra autem erat christus.

Aqua habet decem proprietates: quas spiritus alius habere dicitur homo contritus. **L**iter homo perit et humiliatur dicitur aqua propter decem proprietates eius. **P**rimo aqua a huius uolatus altitudine. **G**olat quippe altissime propter esse preplationem et autem emulationem: teste magno Alberto ubi supra. **P**ropterea abbas prope clamans pro populo idumeorum ait. **S**i exaltatus fueris ut aqua: et inter sidera posueris nidum tuum: quasi dicat. uolat et nidificat in locis altissimis: tamen inde retraham te dicit dominus. **I**tem aqua dicitur nobilissima: utpote autem regina. **P**ropterea iohannes euangelista quod excellentiam diuine nature in christo altius sublimi sublimi atque perfectus descripsit figurat per aquam in altum uolantem: ut per Ezechiel. j. ca. **I**tem Hieronimus in plogo supra iohannem ait. **I**ohannes euangelista assumptus penas aqua ad altiora festinas de throno vite disputat. **N**am ipse est deus dauid in psal. ait. **A**scendit super cherubim et uolauit: uolauit super penas ueterum. **I**ohannes quippe uolauit super cherubim: quod diuinitatem christi per ceteros euangelistas in preplatione rex diuinaz subtili speculando transcendit atque mirabili descripsit. **I**n Aug. de illo ait. **S**i altius intonisset totus mundus capere non potuisset. **E**t hieronimus ad paulinum presbyterum inquit. **I**ohannes rusticus: piscator indoctus. **E**t unum obsecro uox illa. **I**n principio erat uerbum et uerbum erat apud deum. hoc doctus plato nesciuit. hec eloquens demosthenes ignorauit. **H**ec hieronimus. **P**ater itaque ex dicitur quod aqua huius uolat altitudine. in qua notat eminentia contemplationis quam dicitur habere homo perit et humiliatur tam circa spiritualia quam omnia alta que concernunt statum proprie salutis. **S**ecundo aqua huius oculos uiuacitatem mirabilem. **E**t ideo aqua ab acumine oculorum uocata est: ut Isidorus et magnus albertus testantur. **N**am Isidorus in. xj. li. **E**rymo. c. vij. dicit aquam tantum esse perit ut cum super maria immobili pena ferat: nechuanis pateat obtutibus de tanta sublimitate pisciculos natantem uideat. **E**tiam Job. xxxix. ca. dicitur quod aqua de inaccessible rupibus preplatur escam: et delonge oculi eius perspicitur. **M**agnus autem Albertus in. xliij. li. de animalibus dicit aquam habere tres acuitates. nam maxime uiget acumine uisus: quod dicitur sole in rota sine lachrymatione potest inspicere. **S**ecundo uiget acumine ire. **F**racunda enim est maxime et supba. **T**ertio uiget acumine instrumentorum uenandi. huius ei rostrum et acumina uentum acutissima. **D**oralis pro Bre. in. xxj. li. moral. ca. cv. ita inquit. **L**ucra quisque autem uisum acies aqua superat: ita ut sol radios fixos in se eius oculos nulla lucis siue corruscatione reuerberas claudat. **H**abet enim aqua oculos super modum ardentes et croceos: ut inquit Albertus. et sic quoniam domesticam paradysum uidet leporem inter frutecta latentem antequam considerari possit ab homine uel a canibus. **I**n quo figurat intelligentia rerum diuinarum: quod homo uere peritus habet scientiam spiritus sancti: quod dirigit in agentem

dicit: id est ad veri solis radios liberos cordis oculos erigit: atque omnia que sunt fideliter
 dulcedine spirituali degustat: de qua ait David in ps. Gustate et videte: quoniam suavis
 est dominus. Tercio aquila super omnes aves est in suo volatu vel cursu velocissima. Nam
 cum famelica fuerit ad istar sagitte volat ad cibum. Et cum in sublime fuerit elevata
 inde torretur more ad predam descendit: ut inquit Hieronimus. Propterea Deus. xxvij. c. dicit aquila
 la volare cum impetu. et Job. ix. c. describit aquila velociter volare ad predam. et Aba-
 cuth. j. c. dicit aquila festinans est ad comedendum: in qua dicitur intelligi proprietas boni
 opandi: quia habet ovis que vere est prorsus et humilis: quod teste Ambrosio super Lucam. j. ca.
 Rescit tarda molimina spississimi gratia. Quarto aquila ut inquit Ambrosio. ubi super pre-
 da sua valde comedit alijs auibus: sed si preda non suffecerit proximorum sibi auem deplu-
 mat et comedit. Ex qua admonemur ut secundum dilectionem charitatis comitemur proximis
 nostris tam bona anime quam corporis: quod regia (crede mihi) res est succurrere lapsis. Offi-
 cium quod liberalitatis: teste Seneca est omni petenti dare deos imitari. Si ergo deos
 imitamus: da etiam ingratum. Nam et sceleratum sol oritur: et pirata maria patet. Quinto
 aquila in locis arduis ponit nidum suum: ut inquit beatus Job. xxxix. ca. ubi non est accessus
 suis hominibus vel bestiarum: et habet facte ex industria naturali ne pulli sui rapiantur ab homine
 vel a bestiis devorentur. In qua re denotatur ut debeamus cordis nostri desideria ad al-
 ta dirigere: atque opera meritoria in tuto reponere: iuxta illud. Theaurizare vobis
 thesauros in celo: ubi nec erugo neque tinea demolitur: et ubi fures non effodunt neque
 furantur. Dat. vij. c. Sexto aquila cum senuerit renouatur ex industria a deo sibi da-
 ta: ut dicitur in ps. p. quod intelligitur studium eterne emendationis ac verum propositum habet
 nendum a futuro illi quod in corde prorsus est. Nam talis propositio boni propositi cauendum est
 turo: teste Gregorius. facit aiaz horrescere purpuram: desiderare ciliatium: amare lacrimas
 mas: fugere risum: magna agere: humilia loqui: iuste operari: et super peccatis timere ac
 mere. Septimo aquila habet membrorum pulchritudinem. Nam teste magno Ambrosio in xxvij.
 li. de animalibus. Aquila gradus est valde tora nigra: licet in senectute ad cineritatem
 in dorso: et super alas peruertat: et est pedum valde croceorum et longorum et fortium unguium.
 Et est magni rostri cineres ad nigredinem declinat. In qua figuratur decor virtutum
 que recuperat ab homine virtute prorsus. Nam homini prorsus restituunt tres virtutes theo-
 logicas: fides: spes: charitas. Et quatuor morales: prudentia: iustitia: temperantia:
 fortitudo. Et septem dona spiritus sancti atque excellentia diuine gratie: cuius splendor: fugat
 omnem peccatorum turpitudinem. Octavo aquila inimicat serpenti. Nam ubi cum ex alto
 illi prospererit impetu velocissimo descendit: illi cum unguibus dilaniat: in qua dicitur intelli-
 gi vigilancia quam habet ovis homo prorsus: per custodia tantum thesaurum nea tortuoso serpente
 hoste suo diripiat. quod teste Gregorius. Hostis nihil malicia tanta arte se palliat: ut plerum-
 que ante decepte mentis oculos culpas virtutes fingat: et inde quod quis expectet pro-
 mta: vnde eterna dignus est in ventre tormeta. Hec Gregorius. Nono aquila filios suos
 rubi sollicitudine mirabile. Nam cum ex loco ad locum vult pullos suos transferre
 super humeros portat eos. Non enim timet in prece superiori: sed tamen ab inferiori ne emittatur
 sagitte. Proponit pullos suos super humeros: ut si casus accideret ipsa prius recipiat
 at sagittas quam pulli percussant. Etiam aquila ex amore pullos suos excitat ad volandum
 vnde Deus. xxxij. c. dicit. Sic aquila pueros ad volandum pullos suos et super eos volitans
 Et parit in nido suo gemam ponit: ut scribit magister Ambrosio ubi super. ut puro ad repe-
 ramentum calor. Sic etiam grues quod aquaues lapides in oua ponunt: ut idem dicitur. Ire-
 rum aquila secundum Ambrosio in v. li. exameron. c. xvij. et Hieronimus in xv. li. ery. ca. vij. Pul-
 los suos ungue in spelas radios sol obijcit: et quod viderit immobile tenere acie: ut
 dignos sui generis preseruat. Si quod pro obtutu inlectere viderit quasi degeneres ab-
 ijcit: in qua re dicitur intelligi sollicitudo ac vigilancia quam habet ovis homo prorsus: circa pro-
 morum suorum salutem: quod teste Gregorius super Ezechielem. Nullum omnipotentis deo tale sa-
 crificium offerre potest: quod est zelus animarum. Decimo aquila inter omnes aves non te-
 met contraria. Unde quodam propheta teste magno Alberico in xxvij. li. de animalibus: ubi loquitur. Decima

Tercia

Quarta

Quinta

Sexta

Septima

Octava

Nona

Decima

De cerui proprietatibus

De dracone. Dicunt aqlā inf aues: z lauz inf plātas nō fulmiari: sic ecōtrario dīcūt dracones timere constra: z hec aialta sept^o fulminari. Ex hoc dat itelligi qd hō vere p̄rit^o p̄sident sperat in dño: qz hz gram ei^o p̄ scuto q̄ p̄regit q̄si aqla a facul^o z fulmib^o dīuerfaz tērationū. Propterea Dauid i ps. xc. ait. Qui habitat i adiutorio altissimi i p̄ctōe dī celli cōmorabit. et itez. Scapul^o suis obumbrabit tibi: z sub pennis ei^o sperab. Scuto circūdabit te p̄tras ei^o nō timebis a timore nocturno. Hic Leo papa i ser. vij. decimi mēsis: q̄ icipit. P̄sidentia militie ch̄tane: ita ait. Fremit aduersari^o: z cruētas inimicicias ad q̄eras cōuertit insidias: vt q̄s vincere fame z gelu flāmis ferroqz nō poterat octio tabescere: cupiditatib^o irretiret: ambitiose isaret: voluptate corrūperet. Sz his malis atqz alijs oib^o destruēdis hz acies ch̄tana potētes munitiones z arma vlt^o cricia deo istruēte milites suos spū p̄itat: vt māuerudo trā: largitas auaritia: benignitas exiguat iudicia. Cōmutate ei dextera excelsi corda mltroz redit i nouitate verustas: z d̄ intq̄rat^o famul^o mistri p̄dtere iusticie. Subegit luxuria p̄tinetia: hūilitas arrogātia p̄pulsauit: z q̄ ipudēcia sorduerāt castrate nūuert. hec Leo. Ex dicit^o patēt p̄prietates aqlē q̄s spūat hz p̄ p̄rit^o z hūilit^o.

Ceruus habet decē p̄prietates q̄ in hoie cōtrito inueniri debent z q̄bus excita ad recognitiōē sui.

- Cerui p̄prietates**
- Prim** Consequent hō p̄ritus cōpat ceruo p̄pter decē p̄prietates ei^o. P̄rio ceru^o cū fuerit vulnerat^o mltis sagittis currit ad fontes aq̄rū z q̄rit ibi pabula amara herbe dītam: cū p̄tute tela a vulnerib^o repellūt z vulnera ei^o cū excuslūt acceptas sagittas: sic p̄cōz cū se viderit mltis ac varijs modis a sagittis p̄ctōz vulneratū conari d̄z p̄ pabulū amaritudinis p̄ cōtritiōis iuentre dñm se suz ch̄m cū mīa p̄cōz vulnera sanāt. Est ei dñs Iesus tāpl^o z mīscōis teste Cassio. vt nesciat dīfferre quē p̄pūcto corde sibi senserit supplicare. Secōdo ceruus vt ait Iud. vbi s̄. erect^o aurib^o acute audit: submissis at̄ audit nihil. Sic p̄cōz p̄tute p̄ritiōis erigit aures cordis ad alta celoz: atqz p̄ auditū vere fides degustat q̄ndā dulcedine rez dīuiaz quā nō poterat p̄cēpe dū p̄us ad secularia desideria porrigeret aures. Tūc em̄ teste Ber. Aures bone sūt q̄ libent̄ audiūt vtilia: prudent̄ discernūt audita: obediet̄ opant̄ itellecra. Tertio ceruus vt scribit Alb. i. xxij. li. d̄ aialib^o. Venenata iacula fugiūt: itō si i locū eoz iacūt recedūt. In q̄ reddat̄ itelligit: vt hō tota p̄tute sua occasiōes ac oia p̄ctōz ḡna fugiat: qz i hoc solo p̄sistit sal^o n̄ra vt p̄ncipijs resistam^o. Hinc Eccl. xxj. c. d̄z Quasi a facie colubri fuge p̄ctm: z si accesseris ad illa suscipiet te. q. d. Sic coluber ificit hominē q̄ sibi appropinquerit: sic p̄ctm̄ inorticat aiām. Si q̄ accesseris ad p̄ctā p̄ p̄sensum suscipiet te iuoluēdo z ligādo p̄ actū z p̄suetudinē: qz q̄ les sūt act^o tales habit^o subsequunt. Hinc Augu. i li. enchir. ait. P̄ctā q̄suis magna z horreda cū i p̄suetudinē venerint. aut parua esse: aut nulla credunt vsqz adeo vt nō solū nō occultāda: verū etiā p̄dicāda diffamādaqz vident. Quarto cerui fm̄ Greg. in. xxx. li. mora. ca. xxxij. q̄n i agmine suo ambulāt: vel q̄n flu
- Quarta** mīna trāseūt p̄pter pastū: si maḡ est latitudo quā trāsnatate cupiūt: capiti suo rū onera: dozlis p̄cedētū supponūt: sibiqz inute succedētes labore pōderis oī no nō sentiūt. Idē hz Aug. i explanatiōe psal. xij. Et Alb. i. xxij. li. d̄ aialib^o. i q̄ admonemur: vt applicā doctrinā cauta obfuarōe custodiam^o q̄ d̄z. Alit̄ alter^o onera portate: z sic adimplebit^o legē ch̄i. Idē Greg. sup̄ Ezech. ait. Nulla sūt bona q̄ agimus si nō eq̄nimis p̄rimoz mala toleramus. Quinto i ceruo notat insignē q̄ddā agilitatē ac velocitatē: teste Aug. in explanatiōe psal. xij. Velocitōz em̄ i cursu est alijs aialib^o. Et hz tibias h̄ndispositas z pedes duos ad saltēdū ex fouea aut ex luto vlt̄ vltra sp̄ias. Ista p̄prietates agilitatē puenit hōi